

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

1. Одређивање проблема које закон треба да реши

Закон о привредним друштвима („Службени гласник РС”, број 36/11, 99/11, 83/14 - др. Закон, 5/15, 44/18 и 95/18), као закон од нарочитог значаја за развој привреде Републике Србије и стварања повољног пословног окружења за оснивање и пословање привредних субјеката, неопходно је изменити и допунити са циљем даљег унапређења пословног амбијента.

Наиме, у развијеним тржишним економијама као што су економије Сједињених Америчких Држава и држава Европске Уније, пракса је да се запослени у привредном друштву стимулишу да што боље обављају своје послове тако што им се даје могућност да постану чланови тог привредног друштва. Ово се нарочито односи на посебан вид стимулације-давање опција да стекну учешће у капиталу привредног друштва, по повлашћеној цени. На овај начин запослени се стимулишу да што боље обављају послове и тиме повећају вредност капитала привредног друштва. Наиме, када у будућности дође до продаје привредног друштва у коме су запослени, они могу да остваре значајан профит продајом (по тржишној цени) учешћа у капиталу које су стекли путем опције.

Овај начин стимулације се нарочито показао као делотворан у индустрији информационих технологија, имајући у виду да та привредна друштва располажу ограниченим средствима у почетној фази пословања, па самим тим нису у могућности да квалитетном кадру дају велике плате. С друге стране, ова друштва имају велики потенцијал брзог раста, а с тим у вези и могућност да чланови овог друштва остваре прилично велики профити у случају продаје власничког удела који је стечен за релативно мали новац у почетној фази пословања.

Имајући у виду значајан раст индустрије информационих технологија у Републици Србији, све већи удео који заузима у бруто друштвеном производу, извозу и генерално у привреди, постоји општи интерес да се донесу мере које подстичу даљи раст привредних делатности, а нарочито ове индустрије.

Такође, привредна друштва, а нарочито привредна друштва из индустрије информационих технологија ангажују и различите консултанте (менторе, пословне консултанте и слично), а који нису увек запослени у друштву. Врло често ови консултанти раде бесплатно или за симболичну накнаду, а опет под обећањем да ће добити део удела у привредном друштву и остварити профит када се друштво буде продавало.

Осим тога, држављани Републике Србије-потенцијални оснивачи друштва с ограниченом одговорношћу често оснивају привредна друштва у иностранству како би могли да користе различите могућности за стимулацију запослених.

Имајући у виду наведено, чињеницу да акционарска друштва имају могућност да стимулишу запослене, инвеститоре, консултанте и сл. да по повлашћеној цени стекну акције друштва давањем „опција на акције”, као и чињеницу да су друштва с ограниченом одговорношћу највише заступљена у структури привреде Републике Србије, Нацртом закона омогућава се да и друштва с ограниченом одговорношћу стимулишу своје запослене, инвеститоре, консултанте и сл. издавањем финансијског инструмента-право на стицање удела, који имаоцима овог финансијског инструмента даје право да стекну удео у друштву одређеног дана (дан доспећа) по повлашћеној цени. За потребе издавања овог финансијског инструмента друштво с ограниченом одговорношћу образује резервисани сопствени удео,

као удео који друштво бестеретно стиче од члана друштва, уз напомену да и једночлано друштво с ограниченом одговорношћу може стећи резервисани сопствени удео.

Такође, Нацртом закона предложено је да запослени у друштву с ограниченом одговорношћу и акционарском друштву учествују у расподели добити, као и да се проценат сопствених акције које акционарско друштво може расподелити запосленима и члановима управе повећа са 3% на 5%.

2. Циљеви који се доношењем закона постижу

Кључни циљ који се жели постићи доношењем Нацрта закона је да се омогући да и друштва с ограниченом одговорношћу стимулишу своје запослене, инвеститоре, консултанте и сл. издавањем финансијског инструмента-право на стицање удела, који имаоцима овог финансијског инструмента даје право да стекну удео у друштву одређеног дана (дан доспећа) по повлашћеној цени, као и да запослени у друштву с ограниченом одговорношћу и акционарском друштву учествују у расподели добити.

Додатни циљ који се постиже доношењем овог закона је стимулисање привредног раста, а нарочито даљег раста индустрије информационих технологија и омогућавање друштвима из те области да послују у складу са стандардима који су општеприхваћени у свету, чиме се омогућава да друштва с ограниченом одговорношћу која послују у Републици Србији користе општеприхваћене инструменте за награђивање запослених, инвеститора, консултаната и слично, и на тај начин спречава одливање капитала у иностранство.

3. Друге могућности за решавање проблема

С обзиром на то да Закон о привредним друштвима уређује општи правни оквир за положај привредних друштава, као и правни положај предузетника, друге могућности за унапређење одредаба тог закона и њихово усаглашавање са другим прописима, не постоје.

4. Зашто је доношење закона најбоље за решавање проблема?

Као што је напред наведено, једино је изменама и допунама Закона о привредним друштвима било могуће предвидети одредбе којима би се омогућило запосленима, инвеститорима, консултантима и слично да постану чланови друштва с ограниченом одговорношћу. Имајући у виду праксу развијених тржишних економија, доношење закона ради реализације напред изнетих циљева, јесте једини начин за решавање проблема.

5. На кога ће и како утицати решења предложена у закону

Предложена решења у закону имаће позитиван утицај на друштва с ограниченом одговорношћу, акционарска друштва и њихове запослене, инвеститоре и слично, што ће свакако унапредити привредну активност и повећати обим инвестиција у Републици Србији.

6. Трошкови које ће примена закона изазвати код грађана и привреде, посебно малих и средњих предузећа

Примена предложених законских решења неће изазвати трошкове код грађана и привреде (ни код малих и средњих привредних друштава).

Предвиђени поступак издавања и доделе финансијског инструмента-право на стицање удела је поједностављен и не намеће ни друштву ни имаоцу финансијског инструмента велике трошкове.

Наиме, резервисани сопствени удео који друштво стиче за потребе издавања овог финансијског инструмента региструје се у Регистру привредних субјеката. Накнада за регистрацију једне промене податка у Регистру износи 2800 динара, а за регистрацију и објаву документа накнада износи 1000 динара.

Даље, финансијски инструмент-право на стицање удела региструје се у Централном регистру, депоу и клирингу хартија од вредности, при чему ће Централни регистар друштвима с ограниченом одговорношћу која издају овај финансијски инструмент омогућити непосредан приступ Централном регистру без посредника што их ослобађа трошкова плаћања брокера.

7. Да ли позитивни ефекти оправдавају трошкове?

Како је напред наведено, примена предложених законских решења неће изазивати трошкове за привреду, с обзиром да се не уводе нове додатне обавезе које захтевају плаћање значајних накнада за регистрацију.

8. Да ли акт подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију?

Овај закон подржава оснивање нових друштава с ограниченом одговорношћу, нарочито у индустрији информационах технологија, развој постојећих друштава капитала, а самим тим стимулирати и привредну активност и повећати тржишну конкуренцију.

Такође, очекује се и да запослени буду додатно мотивисани да повећају вредност привредног друштва у коме раде, као што је то случај у развијеним тржишним економијама.

9. Да ли су заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове?

Нацрт закона припремила је посебна Радна група, коју су чинили представници државних органа, Агенције за привредне регистре, Комисије за хартије од вредности, Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности, Привредне коморе Србије, Центра за европске политике и Иницијативе дигитална Србија, тако да су заинтересоване стране имале прилику да се изјасне.

10. Које ће мере бити предузете да би се остварили разлози доношења Закона?

Министарство привреде ће у сарадњи са свим релевантним субјектима, као што су: Привредна комора Србије, привредне асоцијације домаћих и страних инвеститора, организације цивилног друштва и заинтересовани привредни субјекти, као и до сада, спроводити све потребне мере у наставку спровођења овог закона, а у циљу успостављања дугорочног, одрживог и конкурентног пословног окружења.